

кооперативних відносин має спонукати суб'єктів аграрних відносин до реалізації мотивованої, економічно відповідальної поведінки за результати господарської діяльності, опанування ринкових методів господарювання та формуватися на основі комплексності й поступальності. Тобто мається на увазі поетапне та цілеспрямоване впровадження всебічно відпрацьованих, інтегрованих в єдиний організаційно-економічний механізм заходів з боку держави, які були б зорієнтовані на формування й розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та мали відповідну соціально-економічну віддачу.

Література.

1. В Україні зросла кількість фермерських господарств і кооперативів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroportal.ua>
2. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>
3. Програма розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України на 2013–2020 роки (проект на обговорення доопрацьований) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://coop-union.org.ua>
4. Розпорядження від 30 грудня 2015 р. № 1437-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2021 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>
5. Розпорядження від 13 вересня 2017 р. № 664-р «Про схвалення Концепції розвитку фермерських господарств та сільськогосподарської кооперації на 2018 – 2020 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>
6. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація. [Навч. посіб.] / Уклад. Рудік О.; Консулт. Бондарчук В., Гриценко М. – К.: К.І.С., 2013. – 192 с.

РУДЕНКО І.С.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

УКРАЇНА – СВІТОВИЙ ЕКСПОРТЕР ЗЕРНА

Перспективна зернова промисловість відіграє значну роль у розвитку аграрного сектору економіки України. Зерно є стратегічним продуктом і барометром сільського господарства, важливим експортним продуктом, який повинен забезпечувати значні грошові надходження. За останні кілька років Україна стала одним з провідних експортерів зерна на світовому продовольчому ринку. Експорт зернових культур є надзвичайно важливою функцією підтримки позитивного торгового балансу країни.

Ринок зерна - системноформуючий інтегрований ринок українського агропромислового комплексу, який має значний виробничий та експортний потенціал. За даними Держкомстату, площа посівів зернових становить 58% національної площі сільськогосподарських культур, а частка зерна в загальній вартості рослинництва становить 40%. Експорт зерна має значне місце в експорті агропромислової продукції.

Кон'юнктура світового ринку зернових є актуальною проблемою, на якій залежить харчова безпека багатьох країн. Крім того, зернові та зернобобові культури складають майже 76% від

* Науковий керівник – Дудник О.В., к.е.н, доцент

загальної структури продуктів харчування [1]. Зернове виробництво забезпечує понад 25% валової продукції аграрного сектору України. Щорічний збір 23-25 млн. т. пшениці дає Україні можливість традиційно входити до ТОП-10 країн світу з точки зору виробничих потужностей для експортного потенціалу близько 50% загальної урожайності зерна (11,5 млн. т.). Але завдяки кліматичним умовам України, зростання пшениці є ризикованим. У несприятливі роки виробники зерна збирають лише 15-16 млн. т. зерна, що призводить до втрат їхніх доходів у розмірі близько 18-20 млрд. грн. Через невідповідність рекомендованій аграрній технології та використанню варильних сортів, виробники отримують лише 25-30% генетично можливої врожайності пшениці. Проте навіть у сприятливі роки її середня максимальна дохідність на 40 ц / га менше на 50%, ніж у провідних країнах світу.

У випадку гірських порід дефіцит зерна на ринку повинен був компенсуватись запасами. Ця ситуація спровокувала рекордне зростання цін на зернові культури. З огляду на те, що зернові культури є основою павлини для населення та однієї з головних кормових компонентів у тваринництві, можна стверджувати, що світ стикається з продовольчим кризисом, який вже має системний характер. Постійне зростання світового населення в середньому на 1,2 відсотка на рік і глобальні зміни у споживанні продукції тваринництва, безумовно, потребують збільшення виробництва зернових культур у світі. Для України є шанс на реалізацію зернового потенціалу, де можна збільшити обсяги аграрного виробництва як з точки зору врожаю, так і з точки зору розширення площ посівів.

Одна з значних нереалізованих конкурентних переваг вітчизняного зерна це екологічна чистота та безпека. Через економічну кризу, зокрема, дефіцит оборотних активів у виробників зерна в останні роки значно зменшення використання мінеральних добрив, відповідно, припинилося втрата природної родючості ґрунтів. Сьогодні країна має великі області екології чисті чорноземи, які можуть бути перенесені на органічне землеробство протягом відносно короткого перехідного періоду. Слід зазначити, що деякі агропромислові підприємства вже організовують виробництво зерна таким чином, що дозволяє сертифікувати свою продукцію як органічну. Розвиток зернової промисловості, як експортно-орієнтованої, неможливий без стійкого розвитку виробництва якісної продукції. На підставі динаміки макроекономічного розвитку процесу підтримки сільського господарства, включаючи державу. Регулювання ринку зерна, прогнози його виробництва в Україні у 2020 році - 80 млн. т., у 2030 році Україна може виробляти 95 млн. т. зерна [2].

Надихаючою особливістю 2016 року є стан зовнішньоекономічної діяльності України. Зовнішньоторговельний оборот продукції АПК склав 19,8 млрд дол. США є найбільшим для аграрного сектора в історії експорту-імпорту товарів. У порівнянні з 2015 роком вона зросла на 21,8%. Експорт сільськогосподарської продукції вартістю 13,1 млрд. Доларів. США, що на 28% більше, ніж у минулому році. У структурі експорту домінують зернові культури - 27,5%, нафта - 25, насіння олійних культур - 10,5, молочні продукти - 4,5%. Протягом останніх трьох років частка українського експорту продовжувала зростати. Так у 2016 році торгівля з країнами ЄС зросла на 37%, азіатські країни - на 26%, СНД - на 14%, африканські країни - на 12%. У загальній структурі зовнішньої торгівлі частка країн ЄС склала 31%, СНД - 26, Азія - 26 і Африка - 10% [3].

Тому Україна має реальні перспективи зміцнення свого становища як найбільшого експортера зерна в світі та значного внеску у подолання глобальної продовольчої кризи. Протягом наступних п'яти років країна планує виробити до 80 млн. т. зерна та понад 30 млн. т. експорту.

Отже, виробництво зерна в Україні повинно забезпечити повне задоволення внутрішніх потреб держави в харчових цілях, зміцнення та якісного покращення кормової бази для розвитку худоби, значного збільшення експортного потенціалу та поповнення стратегічних запасів.

Література.

1. Лихочвор В.В. Зерновиробництво / В.В. Лихочвор, В.Ф. Петриненко, П.В. Івашук. – Львів: НВФ «Українські технології», 2008. – 624 с.
2. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк В.М., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін.]; за ред. М.В.Присяжнюка, М.В.Зубця, П.Т. Саблука, В.Я.Меселя-

Веселяка, М.М.Федорова. – К.: ННЦІАЕ, 2011. - 1008с

3. Безуглий М.Д, Кваша С.М. Стан, основні тенденції розвитку сільського господарства України протягом 2016 року та напрями розвитку в 2015 році. // Економіка АПК. - 2016. - № 4. - С. 3 -14.

РУДЕНЬКА Я.Ю., ГОРБАЧ П.Є.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

РОЗВИТОК КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Трансформація української економіки до ринкових умов вимагає формування нового механізму функціонування фінансово-кредитних установ, які беруть участь у залученні зовнішніх та внутрішніх коштів для кредитування підприємництва. А це потребує розв'язання питань з організації та управління діяльністю кооперативних кредитних установ, в тому числі кредитних спілок [2,4]. Існування в Україні застарілої правової бази, відсутність чітких норм контролю за діяльністю кредитних спілок, нерозвиненість ринкової інфраструктури призвели до деформації їх природи. У зв'язку з цим виникає потреба щодо удосконалення у перспективі системи кооперативного кредитування [4].

В Україні проблеми розвитку кредитної кооперації є недостатньо вивченими. Окремі аспекти цих проблем були частково висвітлені у працях Ф. Хміля, О. Терещенка, А. Молдавана, Б. Іличка, А. Поліщука, О. Зубатенка, Н. Славової, А. Оленчика, А. Пожара, Г. Терещенка та інших. Однак, ряд аспектів даної проблеми залишається недостатньо вирішеними та потребує подальшого опрацювання.

У Державному реєстрі фінансових установ станом на 01.10.2017р. налічувалось 426 кредитних установ, серед яких 397 кредитних спілок та 29 юридичних осіб публічного права [6] (табл.1). З початку 2017 року кількість кредитних установ зменшилася на 125 одиниць(-22,5%)

*Таблиця 1
Кількість кредитних установ в Україні*

	2014	2015	2016	01.10.2016	01.10.2017
Загальна кількість кредитних установ	619	618	491	551	426
Кредитні спілки	589	588	462	521	397
Юридичні особи публічного права	30	30	29	30	29

Крім цього, у Державному реєстрі фінансових установ налічувалося 482 відокремлених підрозділи кредитних спілок.

За територіальною ознакою переважна кількість кредитних установ зареєстрована в таких регіонах [1]:

* Науковий керівник – Грідін О.В., ст. викладач